

VERTANOVÁ, Silvia. 2017. *Tezaurus tlmočníka z/do španielčiny*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. 232 s. ISBN 978-80-223-4318-3.

JÁN KERESTY

Publikácia *Tezaurus tlmočníka z/do španielčiny* je určená pre študentov tlmočníctva v špecializácii španielsky jazyk. Predstavuje vynikajúcu pomôcku, ktorá je na jednej strane ďalšou zo série odborných prác z oblasti tlmočníctva vytvorených odborníkmi z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, na strane druhej prvou publikáciou tohto druhu v oblasti tlmočníctva/hispanistiky na Slovensku, ktorá v tejto oblasti doposiaľ chýbala. Publikácia predstavuje tematicky zostavený slovník onomaziologického typu, ktorého heslá sú zoradené na základe významovej zložky.

V úvode autorka stručne predstavuje slovník, jeho charakter, určenie a cieľ, ako aj motiváciu jeho názvu a tiež motiváciu myšlienky na jeho vznik. Zároveň tu špecifikuje, že poslaním tohto tezauru nie je ponúknuť slovnú zásobu z bežných konverzačných tém, lež obsiahnuť oblasti, ktoré sú predmetom tlmočenia najčastejšie. Tieto tematické okruhy sú rozdelené do kapitol, v ktorých sú výrazy ďalej usporiadané do viacerých hniezd podľa bližšej tematickej príbuznosti. Ako uvádza autorka, do jednotlivých tematických okruhov sú zaradené nielen obligatórne prislúchajúce jednotky, lež aj také, ktoré prislúšná téma asociuje. Keďže množstvo asociácií je nekonečné a rôznorodé, autorka vyslovuje nádej, že slovník podnieti jeho používateľa k ďalšiemu samostatnému prehľbovaniu slovnnej zásoby a rozširovaniu vedomostného prehľadu.

V poznámkach k používaniu slovníka autorka podrobnejšie vysvetľuje spôsob, akým sú heslá v slovníku hniezdované, a tiež spôsob uvádzania variantných foriem v španielčine i slovenčine, ako i ďalšie lexikografické princípy a prostriedky využívané v slovníku, vrátane zoznamu rôznych slovníkových skratiek.

Hlavná časť slovníka – tematické hniezda – je členená do desiatich kapitol, ktorých témy sú nasledovné: 1. Vesmír, zem, príroda; 2. Ľudské telo, zdravie, lekárstvo; 3. Primárny sektor: poľnohospodárstvo, akvakultúra (rybné hospodárstvo), lesníctvo, baníctvo, energetika; 4. Sekundárny sektor: priemysel, výroba, technológie; 5. Obchod, peniaze, banka, burza; 6. Štát, spoločnosť, obrana; 7. Zákon, zločin, trest; 8. Diplomacia, zahraničné vzťahy, medzinárodné ustanovizne; 9. Významné medzníky v histórii ľudstva; 10. Etnická a kultúrna diverzita: národnosti, jazyky, náboženstvá.

V rámci jednotlivých kapitol sú slová radené do substantívnych hniezd, ktoré obsahujú aj typické substantívno-adjektívne spojenia. Za každým substantívnom hniezdom nasledujú k nemu príslušné spojenia a kolokácie (vo väčšine prípadov slovesné) používané v danom kontexte, ako aj citáty a ustálené zvraty, ktoré sú uvádzané kurzívou. Táto druhá časť hniezda je oproti prvej (substantívno-adjektívnej) uvádzaná v inej grafickej úprave – menším písmom a v číselnom poradí, čo zlepšuje prehľadnosť tezauru a tiež vymedzuje isté hranice medzi jednotlivými podčasťami v rámci veľkých tematických celkov.

Súbory výrazov v jednotlivých okruhoch obsahujú podrobný prehľad lexikálnych jednotiek a, ako uvádza autorka, témy, ktoré slovník ponúka, predstavujú nadstavbovú časť slovnnej zásoby. V mnohých prípadoch takýto zoznam lexém bude používateľ slovníka motivovať k tomu, aby zistil, čo daná lexéma, ponúknutá mu v dvoch jazykoch, vlastne označuje. Vo viacerých prípadoch totiž uvedené výrazy vyvolávajú nutkanie siahnuť po encyklopédii, resp. hľadať na internete, čo dané slovenské (!) slovo pomenúva (napr. škopec, perga, kropáč). Ešte viac to platí pre posledné dve kapitoly slovníka, ktorých slovná zásoba sa týka všeobecného kultúrno-historického prehľadu a obsahuje množstvo výrazov týkajúcich sa historických medzníkov, resp. množstvo reálií, s ktorými sa častokrát v hovorených či písaných

textoch stretávame bez toho, aby sme celkom presne vedeli, čo označujú, resp. uvedomovali si ich súvislosti či význam.

Je známym faktom, že tlmočník, pripravujúci sa na tlmočenie špecifickej témy, musí mať vedomostný prehľad v danej oblasti a neznáme pojmy si vopred naštudovať. Táto publikácia mu potom veľmi uľahčí proces hľadania prekladových ekvivalentov pre pomenovania, ktorých význam je mu už známy. O to viac, že obsahuje skutočne podrobný prehľad lexikálnych jednotiek z obsiahnutých okruhov.

V závere publikácie nájdeme praktický menný register v španielčine, ktorý uľahčuje vyhľadávanie jednotlivých hesiel podľa abecedného poradia. Tu sa nazdávame, že menný register by mohol mať aj slovenskú verziu.

Táto prínosná publikácia, ktorá v pedagogickej i odbornej praxi doposiaľ chýbala, je vyústením autorkinej dlhoročnej práce a bohatých skúseností s tlmočením samotným i s jeho vyučovaním. Hoci sama v úvode uvádza, že tezaurus je primárne určený študentom tlmočníctva, vyslovujeme presvedčenie, že tento slovník predstavuje veľmi užitočnú pomôckou aj pre už pracujúcich tlmočníkov a rovnako pre prekladateľov, ktorí sa tlmočeniu nevenujú. Preto by sa pokojne mohol volať aj Tezaurus tlmočníka a prekladateľa. V neposlednom rade musíme – opäť s využitím slov autorky – podotknúť, že *Tezaurus tlmočníka z/do španielčiny* sa môže stať vhodnou pomôckou aj pre všetkých záujemcov o španielčinu. Jedinou negatívnou stránkou tohto slovníka je, že vyšiel v náklade iba 100 výtlačkov.

V Bratislave 12. 12. 2018

Recenzent:

PaedDr. Ján Keresty, PhD.

Ekonomická univerzita v Bratislave

Fakulta aplikovaných jazykov

Katedra románskych a slovanských jazykov

Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

Slovenská republika

Email: jan.keresty@euba.sk